

ผลการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน โดยใช้
วิจัยเป็นฐาน สำหรับนักศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 1 ในรายวิชา 234 110 ครูกับ
สังคมอีสาน*

The Effect Of Teaching On Thai Qualifications Framework For Higher
Education (TQF) Based On Lesson Study By Using Research Based Learning For
First Year Of Social Study Students
In 234 110 Teacher And E-sarn Society

เพ็ญผกา ปัญญา (Penphaka Panjana)**

อังคณา ตุงคะสมิต (Angkana Tungkasamit)***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการสอนตามกรอบ TQF และความพึงพอใจ ตาม
กระบวนการศึกษาชั้นเรียน โดยใช้วิจัยเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมอีสาน จำนวน 35 คน
ผู้วิจัยใช้ขั้นตอนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน คือ ชั้นเลือกปัญหา ชั้นวิเคราะห์ปัญหา ชั้นเลือกวิธีการวิจัย ชั้น
รวบรวมและตีความหมายของข้อมูล และชั้นสรุปผลการวิจัย มาใช้เป็นแนวทางเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ตาม
กรอบ TQF ทั้ง 5 ด้าน โดยประเมินจากเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 5 เครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ
ของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญมาแล้ว ได้แก่ ด้านความรู้ประเมินจากแบบทดสอบ แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ แบบ
ปรนัยชนิดเติมคำและปรนัย 4 ตัวเลือก ด้านทักษะทางปัญญาจากการประเมินคุณภาพของงานวิจัยตาม
เกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบการสังเกตกระบวนการทำงาน
ตามเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยี
สารสนเทศ ประเมินจากการสังเกตการนำเสนอผลงานตามเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านคุณธรรม
และจริยธรรม ประเมินจากเกณฑ์คุณภาพของงานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิง
คุณภาพ

* บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ

** อาจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

(Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University Email:
ppen0909@gmail.com)

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประธานหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
(Head of Bachelor of Education Program in Social Studies, Faculty of Education, Khon Kaen University)

คำสำคัญ: ผลการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา กระบวนการศึกษาชั้นเรียน การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน

สรุปผลการสอนได้ว่า 1) ด้านความรู้ ส่วนที่ 1 กระบวนการวิจัยของนักศึกษาสามารถทำวิจัยได้ถูกต้อง และส่วนที่ 2 ความรู้ตามประเด็นสาระในรายวิชา ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 100 2) ด้านทักษะทางปัญญา รายงานวิจัยที่จัดทำขึ้นมีความถูกต้องและสมบูรณ์ อยู่ในระดับดีขึ้นไป 3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ นักศึกษามีการวางแผนการทำงาน ประชุมร่วมกัน มีร่องรอยการเขียนขั้นตอนการทำงาน และส่งงานตรงเวลาทุกกลุ่ม 4) ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การออกแบบและนำเสนอผลงานได้อย่างน่าสนใจและสร้างสรรค์ 5) ด้านคุณธรรม และจริยธรรม รายงานวิจัยของนักศึกษาทุกกลุ่ม มีการอ้างอิง และใช้ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจริงในการเขียนรายงานวิจัยตามประเด็นของกลุ่ม และผลการศึกษาค้นคว้ามีความพึงพอใจ ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.33) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) สามารถช่วยพัฒนาผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาได้ตามความคาดหวังในทุกด้าน

Abstract

This study has objectives were to investigate the effect of teaching instructions based on TQF for higher education that employed lesson study by research-based learning with first-year social study students faculty of education Khon Kaen university which registered in "Teacher and E-sarn society: 234 110 course". It was found that teaching procedure of research-based learning consist of select a problem, diagnose problems, research Methodology, collect and interpret information and the results of the research were used as a guideline for the development of learning outcomes based on the TQF framework in five aspects, the tools had been developed by the researcher which were quality checked by the expert. Knowledge aspect assess from the test which was divided into two parts, completion and four multiple. Cognitive skills aspect assess from the quality of the research, based on the criteria of the researcher. Interpersonal relationship and responsibilities aspect were assess by the observation, based on the criteria of the researcher. Skills in numerical analysis, communication and technology information aspect were evaluated by the observation of the presentations, base on the criteria of the researcher. Moral and ethical aspect were evaluated by the quality of the research, based on the criteria of the researcher. The data analyzed by quantitative and qualitative.

The research findings are as follows:

1) The researcher used teaching processes found in research-based learning. The outcome were teaching guidelines for improving the effect of teaching instructions based on TQF for higher education, derived from five-aspect assessment standard in which the researcher developed specifically. Five criteria were as following

1.1) Knowledge aspect, consisted of 1) students' knowledge of research process and the ability to conduct the research methodically and correctly, 2) knowledge of the content of subject 234 110 "Teacher and E-sarn society"; it showed there were 35 students that passed the 70 percent evaluation on the knowledge of content of subject 234 110 "Teacher and E-sarn society" test, equaled to 100 percent of the students.

1.2) Intellectual aspect, assessment of the research reports that the students conducted found that the quality of the works were graded above 'good' and they were complete and correct.

1.3) Inter-personal relationship and responsibility aspect, assessed base on observation of students working habits consisted of planning, method, teamwork and punctuality. It showed that students displayed acts of planning, meeting, evidences of documenting work process, exhibited group collaboration and all groups handed their work on time.

1.4) Aspects of numerical analysis skill, communication and information technology, assessed by observation of research presentation found that students were able to apply information technology in searching, designing and presenting the research with interesting and creative manners, all groups were graded "very good".

1.5) Moral and ethic aspects, assessed from the research report based on the criteria in which the researcher developed specifically, it showed that the students' research reports were correctly referenced and used actual data that were collected from field works in their reports according to each group topics.

2. The study of students' satisfaction of first-year social students towards research based learning in "Teacher and E-sarn society: 234 110" that employed lesson study technique, showed that the overall satisfaction were given the highest mark ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.33)

In conclusion, lesson study teaching based on research based learning has improve learning outcomes of students on Thai Qualifications Framework for Higher Education as all expected.

Keywords: Effect of Teaching on Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF)
Lesson Study Teaching based-on Research – based Learning

บทนำ

การศึกษาในปัจจุบัน ควรพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในทุกด้านเช่น ทักษะการร่วมมือทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในบริบทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในยุค 3-4 G การไหลบ่าเข้ามาของข้อมูลจำนวนมาก ทักษะการสืบข้อมูลจากปัญหา ซึ่งต้องใช้ทักษะในการเลือกรับเฉพาะข้อมูลที่สำคัญต่อการตัดสินใจ มีความเชี่ยวชาญในการค้นคว้า สืบค้นข้อมูล และการคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ เป็นต้น (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอริป จิตตฤกษ์, 2554) การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research – based Learning) มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 24 นั่นคือ การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญและประยุกต์ใช้ปัญหาให้ผู้เรียนเรียนจากประสบการณ์จริง ผสมผสานความรู้อย่างสมดุล ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างรอบด้าน และประสานความร่วมมือ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้น การให้ผู้เรียนเรียนรู้จากวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยเป็นฐาน จึงเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ในการค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองโดยการบูรณาการสาระความรู้ต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเองและปฏิบัติเอง ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดอย่างอิสระ ได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ได้ฝึกทักษะกระบวนการในการค้นคว้าหาความรู้ เช่น การสังเกต การคิด การสำรวจ การตั้งสมมติฐาน การทดสอบ การทดลอง การรวบรวมข้อมูล การหาข้อสรุป การอภิปรายของสมาชิกในกลุ่ม การวางแผนการทำงาน การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่น การแสดงรูปแบบจำลอง การจัดนิทรรศการการเขียนในรูปแบบของแผนภูมิ แผนผัง การเขียนเป็นรายงาน หนังสือเล่มเล็ก แผ่นพับ โปสเตอร์ การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น เริ่มตั้งแต่ปัญหาที่นักเรียนสนใจและอยากรู้คำตอบจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล รวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยความรู้ความเข้าใจจากเรื่องต่างๆ ที่ได้เรียนมา ใช้กระบวนการและทักษะต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานภายใต้การให้คำแนะนำปรึกษาและการดูแลของครูหรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข, 2548) และเพื่อให้ตอบสนองต่อการเรียนการสอนดังกล่าว และยุคที่ต้องสร้างให้นักศึกษาในสาขาวิชาเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและรับมือกับทุกสถานการณ์ได้ และมีทักษะต่างๆ เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้คือ การพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต ทุกระดับคุณวุฒิและสาขาวิชาต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานเป็นวิธีการหนึ่งที่ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิดอย่างอิสระ รวมทั้งเกิดทักษะในการปฏิบัติงานที่เป็นระบบจากการลงมือปฏิบัติจริง เช่น ทักษะการสืบข้อมูลจากปัญหา การเลือกรับเฉพาะข้อมูลที่สำคัญต่อการตัดสินใจ มีความเชี่ยวชาญในการค้นคว้า สืบค้นข้อมูล และการคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานในด้านผลสัมฤทธิ์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและความพึงพอใจของนักศึกษา โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะกระบวนการตามแนวทางศตวรรษที่ 21 ในการค้นคว้าหาความรู้จากการสำรวจ ตลอดจนลงมือปฏิบัติงานกลุ่มร่วมกับชุมชนที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริงและผู้สอนได้แนวทางในการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ใช้วิจัยเป็นฐานร่วมกับกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เป็นแนวคิด ในการพัฒนาวิชาชีพที่ใหม่มาสำหรับวัฒนธรรมการคิดและวัฒนธรรมการทำงานของครูไทย การนำแนวคิดการพัฒนาวิชาชีพแบบการศึกษาชั้นเรียน มาใช้ในบริบทของประเทศไทย จึงต้องอาศัยความเข้าใจพื้นฐานที่ชัดเจนจึงจะช่วยให้การนำแนวคิดนี้มาใช้ได้อย่างประสบความสำเร็จ เพราะการศึกษาชั้นเรียนจะช่วยพัฒนาการสอนของครู และการเรียนในชั้นเรียนเป็นแนวทางการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ช่วยให้ครูได้เจริญเติบโตอย่างมืออาชีพ ทำให้การสอนดีขึ้นอย่างยั่งยืนมั่นคง (Lewis and Berry, 2006 อ้างถึงใน นฤมล อินทร์ประสิทธิ์, 2552) โดยการปรับปรุงการสอนด้วยตัวของครูเอง ที่ครูเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการปรับปรุงการสอนที่เน้นผู้เรียน ไม่ต้องรอผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก ดังนั้น การนำแนวทางนี้มาใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครู จึงก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อการสอนของครู ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหาที่สอนและวิธีการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นวิธีการที่จะช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายและมาตรฐานทางการศึกษา สนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงการสอน ของครูด้วยข้อมูลที่มีอยู่ (data-based improvement) มีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน สร้างสรรค์ความต้องการพื้นฐานสำหรับการปรับปรุงการสอนและสร้างคุณค่าแก่ครู รวมทั้งทำให้เกิดการสร้างชุมชนการเรียนรู้ในหมู่ครูด้วยกัน (Lew, 2002; Lewis and Berry, 2006; Shimizu, 2006; Isoda, 2006; Wang, 2006 อ้างถึงใน นฤมล อินทร์ประสิทธิ์, 2552) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) จึงเป็นแนวทางที่ถูกนำมาใช้เพื่อระดมความคิดสะท้อนประสบการณ์จากผู้สอนและผู้ร่วมสร้างแผนมาพัฒนาเป็นแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามสภาพปัญหาที่พบในแต่ละชั้นเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ (วนิดา พรหมบุตร และคณะ, 2555 อ้างถึงใน ภูมินทร์ ชาลีคาร และคณะ, 2558)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สาขาวิชาสังคมศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญของการสอนเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา โดยใช้การสอนแบบวิจัยเป็นฐานด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน จึงได้กำหนดให้รายวิชา 234 110 ครูกับสังคมอีสาน ที่มีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของชาวอีสาน สภาพปัจจุบันและปัญหาของภาคอีสาน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และคุณภาพชีวิต สภาพพื้นฐานของสังคมศึกษาต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งสามารถวิจัยในการเรียนการสอนได้ เพื่อให้ให้นักศึกษาเห็นความสำคัญใน

ความเป็นท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชนอีสาน และสามารถนำระเบียบวิธีวิจัยไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน เกิดทักษะการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ การจัดระบบข้อมูล การคิดอย่างมีเหตุ มีผล และเป็นพื้นฐานของการเรียนในระดับที่สูงขึ้นได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ

1. ศึกษาผลการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน โดยใช้วิจัยเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 1 ในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมอีสาน
2. ศึกษาความพึงพอใจ ของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 1 ต่อการสอนโดยใช้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมอีสาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **กลุ่มที่ศึกษา** ผู้วิจัยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จากการลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมอีสาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 35 คน

2. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยตามรูปแบบการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) โดยคณะผู้วิจัย อิงตามแนวคิดของ Lewis (2002 อ้างถึงใน นฤมล อินทร์ประสิทธิ์, 2552) โดยมีกิจกรรมในการวิจัย ประกอบไปด้วย การวางแผนการสอนร่วมกัน (Planning) การนำไปใช้และการสังเกตการณ์การสอนร่วมกัน (Implementing and Observing) และการอภิปรายผลสะท้อนผลบทบาทร่วมกัน (Discussing and Reflecting) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยได้สำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนการสอน การศึกษา และวิเคราะห์เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ในการพัฒนานักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แนวทางการประเมินผลตามกรอบ TQF แต่ละด้าน สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย แผนการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมอีสานอย่างคร่าวๆ และเครื่องมือที่สะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบบันทึกการร่วมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกการสังเกตชั้นเรียน แบบบันทึกการสะท้อนผลการสังเกตชั้นเรียน และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 5 ด้าน และแบบสอบถามความพึงพอใจ จากนั้นนำเครื่องมือไปตรวจสอบคุณภาพกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน จำแนกเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาที่สอนในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมอีสานมาแล้ว 10 ปี คือ รองศาสตราจารย์รัตดา ศิลาน้อย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็นทั้งผู้ช่วยวิจัยในการสังเกตชั้นเรียนและเป็นผู้คอยตรวจสอบกระบวนการวิจัยด้วย คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อังคณา ตุงคะสมิต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณฑา ชุ่มสุคนธ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษาที่ช่วยตรวจสอบความตรงเชิง

เนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยได้ปรับปรุง แก้ไข และทบทวนกระบวนการบันทึกเครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการวิจัยระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยอีกครั้ง

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการวิจัยตามกระบวนการการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ขั้นวางแผนการสอนร่วมกัน (Planning) ผู้วิจัยได้ร่วมกันกำหนดการร่วมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 แผน ได้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิจัยเป็นฐาน ดังนี้

- แผนกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ 1 เรื่อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรทางการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับชุมชน

- แผนกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ 2 เรื่อง ลักษณะครูในสังคมไทย

- แผนกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ 3 เรื่อง สภาพพื้นฐานสังคม วัฒนธรรมอีสาน

- แผนกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ 4 เรื่อง โครงสร้างวัฒนธรรม วิถีชีวิต และความเชื่อของชนอีสาน

- แผนกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ 5 เรื่อง กระบวนการวิจัยเกี่ยวกับประชากร ประเพณี วรรณกรรม ดนตรี การแสดงและการละเล่น และสถาปัตยกรรมอีสาน

หลังจากนั้นได้ร่วมกันบันทึกผลการร่วมสร้างแผนแต่ละครั้งลงบนแบบบันทึกการร่วมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยคณะผู้วิจัยช่วยกันพิจารณาถึงเป้าหมายการเรียนรู้ของนักศึกษา พิจารณาจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน รวมถึงพิจารณาการวัดและประเมินผลในแต่ละแผนให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกันมากที่สุด

2) ขั้นนำไปใช้ และการสังเกตการณ์สอนร่วมกัน (Implementing and Observing) ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการวิเคราะห์ วิพากษ์ และปรับปรุงแก้ไข จนได้แผนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ นำไปใช้ในการสอนในคาบเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) ที่ออกแบบไว้ โดยสามารถจัดกิจกรรมไปได้ตามกำหนดเวลา มีการถามตอบ สร้างคำถามชวนคิด และบรรยากาศของการแสดงความคิดเห็นบนเหตุผล และข้อมูลที่ถูกต้อง พร้อมกันนั้นในระหว่างที่ผู้วิจัยทำการจัดการเรียนการสอน ทีมผู้วิจัยได้ทำการสังเกตชั้นเรียน และบันทึกพฤติกรรมของผู้วิจัย และพฤติกรรมของนักศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณภาพ สามารถวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของแผนการจัดการเรียนรู้และพฤติกรรมการสอนได้

3) การอภิปรายผลสะท้อนผลบทบาทร่วมกัน (Discussing and Reflecting) เป็นช่วงที่หลังจากการสอนในคาบจบลงในแต่ละครั้ง ทีมผู้วิจัยได้ทำการสะท้อนผลการสอนอย่างเป็นระบบทันที เพื่อให้ได้ทราบถึงจุดเด่น จุดบกพร่องที่ต้องแก้ไขและปรับปรุงในแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผน จนก่อให้เกิดการพัฒนาจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 3 หลังจากการปฏิบัติการวิจัยตามกระบวนการการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) จนสิ้นสุดชั่วโมงสุดท้ายในการทดลองแล้ว ผู้วิจัยทำการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา

5 ด้านตามเครื่องมือที่ใช้ประเมินคุณลักษณะของผลการเรียนรู้แต่ละด้าน และแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ขั้นที่ 4 นำข้อมูลและผลจากการสะท้อนผลเชิงพฤติกรรม ผลจากการสังเกตการณ์การจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา 5 ด้าน และจากการสอบถามความพึงพอใจในการเรียน มาวิเคราะห์ข้อมูล เรียบเรียงเป็นผลการวิจัยที่เกิดขึ้นทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จำแนกตามลักษณะการใช้งานแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทดังนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ประกอบไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมอีสาน ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 5 แผนการเรียนรู้ ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ แผนละ 3 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการวิจัย ประกอบไปด้วย

1) แบบบันทึกการร่วมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบบันทึกเหตุการณ์ที่มีลักษณะปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยใช้บันทึกเหตุการณ์ในขณะที่คณะผู้วิจัย ร่วมกันวางแผน ออกแบบ และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ

2) แบบบันทึกการสังเกตชั้นเรียน เป็นแบบบันทึกที่มีลักษณะปลายเปิด เพื่อให้คณะผู้วิจัยบันทึกเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน เกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม และสังเกตชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่คณะผู้วิจัยวางแผนร่วมกัน โดยบันทึกแนวคิดของนักศึกษาพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อการสอนในชั้นเรียน การแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น

3) แบบบันทึกการสะท้อนผลการสังเกตชั้นเรียน เป็นแบบบันทึกที่มีลักษณะปลายเปิด เป็นการบันทึกข้อมูลจากการร่วมกันสะท้อนผลของคณะผู้สังเกตชั้นเรียน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่คณะผู้วิจัยวางแผนร่วมกัน โดยใช้ข้อมูลจากการสังเกต อาทิ แนวคิดของนักศึกษา พฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา การใช้สื่อการสอนในชั้นเรียน การแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้สอนในชั้นเรียน ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น มาใช้เพื่อร่วมกันสะท้อนผล

3.3 เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการวิจัย ประกอบด้วย

1) แบบประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 5 ด้าน ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 เครื่องมือ มีลักษณะดังนี้

- ด้านความรู้ วัดได้จากแบบทดสอบปรนัยแบบเติมคำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 15 ข้อ แบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผ่านการหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญได้ค่า IOC เท่ากับ 0.50 ทุกข้อ จากนั้นนำไปทดสอบกับนักศึกษาที่เคยเรียนวิชานี้มาแล้ว จำนวน 39 คน ได้ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.33 – 0.80 และค่า

อำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป ความเชื่อมั่นตามสูตรการหาค่าความเชื่อมั่นของ Kuder-Richardson KR-20 เท่ากับ 0.87

- ด้านทักษะทางปัญญา วัดได้จากแบบประเมินคุณภาพของงานวิจัยตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งกำหนดเกณฑ์การผ่านในระดับดีขึ้นไป

- ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ วัดได้จากคะแนนการสังเกตกระบวนการทำงานตามเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งกำหนดเกณฑ์การผ่านในระดับดีขึ้นไป

- ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ วัดได้จากแบบประเมินการนำเสนอผลงานตามเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งกำหนดเกณฑ์การผ่านในระดับดีขึ้นไป

- ด้านคุณธรรม และจริยธรรม วัดได้จากคะแนนการประเมินจากเกณฑ์คุณภาพของงานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งกำหนดเกณฑ์การผ่านในระดับดีขึ้นไป

2) แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ที่ผ่านการหาคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญมาแล้ว ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ในระหว่างวันที่ 13 สิงหาคม 2558 – 26 พฤศจิกายน 2558

2) ระหว่างสอนใช้เครื่องมือสะท้อนผลเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายแผน

3) เมื่อสอนครบตามแผนที่ใช้ทดลองแล้ว ทำการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 5 ด้าน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4) จากนั้นให้นักศึกษาทำแบบสอบถามความพึงพอใจจากการเรียนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเครื่องมือประเมินผลการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 5 ด้าน แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อมูลที่รวบรวม เรียบเรียง และวิเคราะห์เนื้อหา จากแบบบันทึกการร่วมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบบันทึกการสังเกตชั้นเรียน และแบบบันทึกการสะท้อนผลการสังเกตชั้นเรียน นำมาวิเคราะห์ให้เห็นเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในกระบวนการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study)

ผลการวิจัย

ผลการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research – based Learning) และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้นปีที่ 1 ที่เรียนในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมอีสาน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ในระหว่างวันที่ 13 สิงหาคม 2558 – 26 พฤศจิกายน 2558 สรุปผลดังต่อไปนี้

1. ผลการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research – based Learning) สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 1 ในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมอีสาน ผู้วิจัยได้ใช้ขั้นตอนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based Learning) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 เลือกปัญหา ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ปัญหา ขั้นที่ 3 เลือกวิธีการวิจัย ขั้นที่ 4 รวบรวมและตีความหมายข้อมูล และขั้นที่ 5 สรุปผลการวิจัย เป็นแนวทางของการสอนจำนวนทั้งสิ้น 5 แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ได้ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) ซึ่งมี 3 ขั้นตอนคือ ขั้นวางแผนการสอนร่วมกัน (Planning) โดยการกำหนดตารางการร่วมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และร่วมกันเขียนบันทึกผลการร่วมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นขั้นนำไปใช้และการสังเกตการณ์สอนร่วมกัน (Implementing and Observing) เป็นขั้นที่ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้สอนจริงกับนักศึกษา ซึ่งในระหว่างที่มีการสอนได้บันทึกข้อมูลลงในแบบสังเกตชั้นเรียน กระบวนการสุดท้ายเมื่อสอนเสร็จได้ร่วมกันอภิปรายผลสะท้อนผลบทบาทร่วมกัน (Discussing and Reflecting) โดยใช้แบบบันทึกการสะท้อนผลการสังเกตชั้นเรียนซึ่งคณะผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการนี้ทั้ง 5 แผน เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 5 ด้านของนักศึกษา โดยทำการประเมินจากแบบประเมินทั้ง 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สรุปผลได้ดังตารางต่อไปนี้

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ อุดมศึกษา	เครื่องมือที่ใช้ประเมิน	สรุปผล
ด้านความรู้ 1) ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยของนักศึกษาที่สามารถทำวิจัยได้ตามกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง 2) ความรู้ตามประเด็นสาระในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมอีสานที่นักศึกษา	1) แบบทดสอบปรนัยชนิดเติมคำ 2) แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก	- นักศึกษามีคะแนนความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 60 - นักศึกษามีคะแนนความรู้ตามประเด็นสาระในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมอีสานที่นักศึกษาทำการวิจัย ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 35 คน

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ อุดมศึกษา	เครื่องมือที่ใช้ประเมิน	สรุปผล
ทำการวิจัย		คิดเป็นร้อยละ 100
ด้านทักษะทางปัญญา	แบบประเมินคุณภาพของงานวิจัย ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น	คุณภาพของรายงานวิจัยที่ นักศึกษาได้จัดทำขึ้นพบว่า คุณภาพของผลงานมีความถูกต้อง และสมบูรณ์ อยู่ในระดับดีขึ้นไป
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ	แบบสังเกตกระบวนการทำงาน ตามเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นประกอบด้วย การ วางแผนการทำงาน วิธีการทำงาน ความร่วมมือกันภายในกลุ่ม และ การส่งงานตรงเวลา	นักศึกษาแสดงออกถึงการวางแผนการทำงาน มีการประชุม ร่วมกัน มีร่องรอยการเขียน ขั้นตอนการทำงาน แสดงออกถึง ความร่วมมือกันในภายในกลุ่ม และส่งงานตรงเวลาทุกกลุ่ม
ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสาร และ เทคโนโลยีสารสนเทศ	แบบประเมินการนำเสนอ ผลงานวิจัยตามเกณฑ์การประเมิน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น	นักศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การออกแบบและนำเสนอผลงาน ได้อย่างน่าสนใจและสร้างสรรค์ ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดี มากทุกกลุ่ม
ด้านคุณธรรม และจริยธรรม	แบบประเมินจากเกณฑ์คุณภาพ ของงานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น	รายงานวิจัยของนักศึกษาทุกกลุ่ม มีการอ้างอิง และใช้ข้อมูลที่ได้ จากการลงพื้นที่เก็บรวบรวม ข้อมูลจริงในการเขียนรายงานวิจัย ตามประเด็นของกลุ่ม

จากตารางข้างต้น สรุปผลได้ว่า การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียนนั้น สามารถพัฒนาผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาได้ทั้ง 5 ด้าน โดยในด้านความรู้ นักศึกษาสามารถแสดงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิจัยและความรู้ในสาระวิชาที่สอน โดยประเมินจาก คะแนนที่นักศึกษาทำได้จากแบบทดสอบผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ รวมถึงด้านอื่นๆ ที่นักศึกษามีคะแนน ประเมินผลการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ในทุกด้าน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานด้วย กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) สามารถช่วยพัฒนาผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาได้ตามความคาดหวังในทุกด้าน ซึ่งตัวอย่างผลงานวิจัยของนักศึกษาและ กระบวนการทำงานที่เกิดขึ้นจริงจากการใช้วิจัยเป็นฐาน มีดังนี้

ที่มา: ตัวอย่างผลงานรายงานวิจัยของนักศึกษาที่เรียนในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมิ้อสาน ปีการศึกษา 2558

2) ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 1 ต่อการสอนโดยใช้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมิ้อสาน พบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ปัญหาสามารถกระตุ้นความสงสัย ใคร่รู้ของนักศึกษาได้ ($\bar{x} = 4.97$, S.D. = 0.17) นักศึกษาได้มีโอกาสเลือกประเด็นปัญหาที่สนใจด้วยตนเอง ($\bar{x} = 4.97$, S.D. = 0.17) และปัญหาที่นำมาใช้มีความทันสมัยตามสภาพบริบทของสังคมิ้อสานปัจจุบัน ($\bar{x} = 4.94$, S.D. = 0.24)

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาด้วยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research – based Learning) และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้นปีที่ 1 ที่เรียนในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมิ้อสาน อภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ด้านผลการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research – based Learning) สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้นปีที่ 1 ในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมิ้อสาน อภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านความรู้ จากผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยของนักศึกษาที่สามารถทำวิจัยได้ตามกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง และความรู้ตามประเด็นสาระในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมิ้อสานที่นักศึกษาทำการวิจัย พบว่า นักศึกษามีคะแนนความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และมีคะแนนความรู้ตามประเด็นสาระในรายวิชา 234 110

ครูกับสังคมอีสานที่นักศึกษาทำการวิจัย ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ทั้งนี้ เนื่องจากรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมอีสานมีการเน้นเนื้อหาความรู้ในส่วนของภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของชาวอีสาน สภาพปัจจุบันและปัญหาของภาคอีสานทั้งใน ด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และคุณภาพชีวิต สภาพพื้นฐานของสังคมศึกษาต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งในกิจกรรมได้เน้นวิจัยเป็นฐานให้นักศึกษาได้ศึกษาเรียนรู้จากสภาพจริงด้วยตนเอง ประกอบกับมีเอกสารประกอบการสอนจึงส่งผลให้ผู้เรียนมีคะแนนความรู้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ (2557) ได้ศึกษาผลของการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานที่มีต่อความรู้เรื่องวัฒนธรรมอาเซียนของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานมีความรู้เรื่องวัฒนธรรมอาเซียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

1.2 ด้านทักษะทางปัญญา ผลการวิจัยพบว่า ประเมินจากคุณภาพของรายงานวิจัยที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้นพบว่า คุณภาพของผลงานมีความถูกต้องและสมบูรณ์ อยู่ในระดับดีขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการของการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research – based Learning) ได้มีการฝึกฝนให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ฝึกทำซ้ำๆ บ่อยๆ ทั้งเรียนรู้จากผลงานวิจัยและขั้นตอนของการวิจัย ทำให้แต่ละชั้นจนเกิดความเข้าใจที่แท้จริง ดังที่ Rosenshine (2012) กล่าวว่า วิธีที่ดีที่สุดที่จะทำให้เป็นคนเก่งได้คือ การฝึกฝน ไม่ว่าจะฝึกฝนเป็นหมื่นชั่วโมงก็ตาม เพราะยิ่งฝึกมาก ยิ่งเชี่ยวชาญมาก ดังนั้น การฝึกให้นักศึกษาได้ลงมือทำวิจัยด้วยตนเอง จึงเป็นการพัฒนานักศึกษาในด้านทักษะทางปัญญาได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเต็ม (2547) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบใช้การวิจัยเป็นฐานไว้ว่า เป็นการสอนเนื้อหาวิชา เรื่องราว กระบวนการ ทักษะ และอื่นๆ โดยใช้รูปแบบการสอนชนิดที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาหรือสิ่งต่างๆ ที่ต้องการสอนนั้นโดยอาศัยพื้นฐานกระบวนการวิจัย

1.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ จากการสังเกตกระบวนการทำงาน ประกอบด้วย การวางแผนการทำงาน วิธีการทำงาน ความร่วมมือกันภายในกลุ่ม และการส่งงานตรงเวลา พบว่า นักศึกษาแสดงออกถึงการวางแผนการทำงาน มีการประชุมร่วมกัน มีร่องรอยการเขียนขั้นตอนการทำงาน แสดงออกถึงความร่วมมือกันภายในกลุ่ม และส่งงานตรงเวลาทุกกลุ่ม ทั้งนี้ เนื่องจากคณะผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research – based Learning) มีการวางแผน ดำเนินการสะท้อนผลผู้เรียนทุกครั้งทำให้ผู้เรียนตื่นตัวเห็นความสำคัญของการทำงานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Lewis (2002 อ้างถึงใน นฤมล อินทร์ประสิทธิ์, 2552) ได้กล่าวถึงการศึกษาชั้นเรียนว่า ครูผู้ป็นมีวิสัยทัศน์การทำงานหรือวงจรการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study Process) ตั้งเป้าหมายและวางแผน วิเคราะห์เป้าหมายสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียน และการพัฒนาระยะยาวออกแบบวางแผนการสอนร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายรวมทั้งสร้างแผนการวิจัยบทเรียน (Research lesson) ที่จะสังเกต วิจัยการสอน สอนด้วยแผนการสอนที่เตรียมไว้ และสังเกตการสอนและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการคิดของนักเรียน การเรียนรู้ของนักเรียน การมีส่วนร่วม พฤติกรรม และอื่นๆ การอภิปรายเกี่ยวกับการสอน แลกเปลี่ยนและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันพิจารณาว่า หลักฐานที่แสดงว่านักเรียนไปถึงเป้าหมายคืออะไร และการพัฒนาเกิดขึ้นหรือไม่ ควรพัฒนาการสอนตนเองอย่างไร สรุปผลการ

เรียนรู้ของครู ถ้าจำเป็นก็ขัดเกลา และสอนใหม่อีกครั้ง เขียนรายงานที่ประกอบด้วยแผนการสอน ข้อมูลของนักเรียน และสะท้อนได้ว่าเรียนรู้อะไร จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนามากขึ้น

1.4 ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ จากการสังเกตการนำเสนอผลงานวิจัย พบว่า นักศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การออกแบบและนำเสนอผลงานได้อย่างน่าสนใจและสร้างสรรค์ ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดีมากทุกกลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้จากปัญหาวิจัยที่ตนสนใจโดยใช้วิจัยเป็นฐาน และใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนจึงทำให้เกิดการพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศผ่านการปฏิบัติงานในสภาพจริงตามแนวคิดของ ไพฑูรย์ สินารัตน์ (2547) ได้จัดรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีการวิจัยที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการหาคำตอบ แก้ปัญหา แสวงหาความรู้ และคิดค้นสิ่งใหม่โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนการสอน จึงส่งผลให้มีการพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.5 ด้านคุณธรรม และจริยธรรม จากผลการวิจัยพบว่าการประเมินรายงานวิจัยของนักศึกษาตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า รายงานวิจัยของนักศึกษาทุกกลุ่ม มีการอ้างอิง และใช้ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจริงในการเขียนรายงานวิจัยตามประเด็นของกลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาได้เรียนรู้จรรยาบรรณในการวิจัยจากการลงมือปฏิบัติจริงโดยใช้วิจัยเป็นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเต็ม (2547) ได้ใช้แนวคิดของการสอนแบบ Research-Based Learning (RBL) คือ การสอนวิธีหนึ่ง โดยเป็นการสอนและการทำวิจัยไปพร้อมกันผสมผสานกลมกลืนกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทั้งศาสตร์ ทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์การสอนแบบ Research-Based Learning มีโครงสร้างที่สัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ในการสอน อันได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอนการสอน การประเมินผล รวมทั้งกิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ และครูได้วางแผน ดำเนินการสอน สะท้อนผลและปรับปรุงการสอนตลอดเวลาโดยใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนจึงทำให้สามารถพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนได้

2. ด้านความพึงพอใจ ของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 1 ต่อการสอนโดยใช้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research – based Learning) ในรายวิชา 234 110 ครูกับสังคมอีสาน ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ปัญหาสามารถกระตุ้นความสงสัยใคร่รู้ของนักศึกษาได้ นักศึกษาได้มีโอกาสเลือกประเด็นปัญหาที่สนใจด้วยตนเอง และปัญหาที่นำมาใช้มีความทันสมัยตามสภาพบริบทของสังคมปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานร่วมกับกระบวนการศึกษาชั้นเรียนในครั้งนี้ ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่แท้จริงของนักศึกษาได้ ผ่านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ จึงอาจเรียกได้ว่าเป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ สอดคล้องกับ Joyce, Wiel and Calhoun (2009 อ้างถึงในเพ็ญภา หนองนา และธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์, 2559) ได้กล่าวว่า รูปแบบการสอนที่แท้จริงจะต้องเป็นรูปแบบของการเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูล (Information) แนวคิด (Ideas) ทักษะ (Skills) คุณค่า (Values) วิธีการคิด (Ways of think) และการแสดงออกด้วยตนเอง คือ การสอน วิธีการเรียน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของการเรียนรู้ให้ง่ายและมีประสิทธิภาพในอนาคต พร้อมทั้งด้าน ความรู้และทักษะที่ผู้เรียนจะเข้าใจกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น รวมถึงกระบวนการวิจัยที่คณะผู้วิจัยใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียน

เรียน ตามแนวคิดของ Yoshida (2004 อ้างถึงใน นฤมล อินทร์ประสิทธิ์, 2552) ที่เป็นแนวทางการพัฒนาวิชาชีพ ที่นิยมในญี่ปุ่น ที่ส่งเสริมครูทำงานแบบร่วมมือกันเพื่อศึกษาเนื้อหา การสอนที่จะทำให้เกิดความเข้าใจของ นักเรียน ในอันที่จะปรับปรุงการสอนและการเรียนคณิตศาสตร์ในชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วยการอภิปรายเกี่ยวกับ แผนการสอน (lessons) ที่พวกเขาวางแผนและสังเกตการสอนร่วมกัน แผนการสอนดังกล่าวนี้เรียกว่า kenkyujugyo ซึ่งเป็นคำที่กลับกันกับคำว่า jugyokenkyu และแปลตามตัวว่า ศึกษา หรือ วิจัย บทเรียน หรือ กล่าวให้เฉพาะเจาะจงลงไป บทเรียนในความหมายของญี่ปุ่นมีความหมายเฉพาะลงไปว่า เป็นสิ่งที่คนใดคนหนึ่ง ศึกษา การศึกษาบทเรียนหรือ การศึกษาชั้นเรียน คือการ “ศึกษา” ด้วยการดำเนินตามขั้นตอนในการพยายาม เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการวิจัยที่ครูทุกคนเลือกว่าจะทำงานร่วมกัน (เช่น การทำความเข้าใจว่าจะทำอย่างไรจึง จะส่งเสริมนักเรียนให้เป็นผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้อย่างเป็นอิสระ) จึงทำให้ผู้เรียนได้รู้ผลการดำเนินงานทันที มีความสุขในการเรียนรู้และนอกจากนั้นการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน ซึ่ง ทิศนา ขมณี (2548) ที่ได้นิยามไว้ว่า เป็นการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ใหม่ หรือคำตอบที่เชื่อถือได้ โดยใช้กระบวนการสืบสวนในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาวิจัยในการดำเนินการสืบค้น พิสูจน์ ทดสอบ เก็บ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากเรื่องที่นักศึกษามีความสนใจจึงส่งผลให้มีความพึงพอใจในการเรียน ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ (2557) ได้ศึกษา ผลของการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานที่มีต่อความรู้ เรื่องวัฒนธรรมอาเซียนของนักศึกษา (Effect of Research-Based Learning on Undergraduate Students' Knowledge of ASEAN Culture) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความรู้เรื่องวัฒนธรรมอาเซียนของ นักศึกษาระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน 2) เปรียบเทียบความรู้เรื่องวัฒนธรรมอาเซียนของ นักศึกษา ระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานและกลุ่มที่เรียนรู้แบบปกติ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของ นักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน โดยออกแบบงานวิจัยเชิงทดลองแบบมีกลุ่มควบคุมและมีการ ทดสอบก่อนและหลังทดลอง (Pretest-Posttest Control-Group Design) ซึ่งเก็บข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยที่ลงทะเบียนเรียนวิชา GE140 ประชาคมอาเซียน ในภาคการศึกษาที่ 1/2556 แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มควบคุม 52 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความรู้ความ เข้าใจเรื่องวัฒนธรรมอาเซียน แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน กิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิจัยเป็นฐานและกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้วิจัย เป็นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา Paired t-test Independent t-test และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานมีความรู้เรื่องวัฒนธรรมอาเซียน หลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 2) นักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานมีความรู้เรื่องวัฒนธรรม อาเซียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อ การเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานในภาพรวมที่ระดับค่อนข้างสูง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

(1) ในการวิจัยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) ควรกำหนดเป็นข้อตกลงร่วมกันในทีมผู้วิจัยในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจน ทั้งนี้เป็นเพราะวิธีการนี้ต้องอาศัยความเข้าใจและร่วมมือกันหลายฝ่าย ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องทำความเข้าใจให้ไปในทิศทางเดียวกัน

(2) ผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research – based Learning) เป็นอย่างดีเพื่อความเข้าใจในกระบวนการและควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงสุด

(3) สำหรับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานนั้นกิจกรรมที่นำมาใช้ควรเป็นกิจกรรมที่หลากหลาย เป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตจริงนักศึกษาจึงจะทำให้น่าสนใจ การเปิดความคิดโดยการตอบประเด็นคำถามอย่างเดี่ยว อาจทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ควรมีกิจกรรมหรือเทคนิคอื่นๆ แทรกเพื่อกระตุ้นความสนใจ ประเด็นปัญหาสามารถกระตุ้นความสนใจในการชวนขยายหาคำตอบ กระตุ้นความสนใจหาความรู้ รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย

(4) การทำวิจัยควบคู่กับการทำการวิจัยของนักศึกษานั้น นักศึกษาควรรับรู้รับทราบ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล รวมทั้งให้นักศึกษามีส่วนในงานวิจัยด้วยการให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อความชัดเจนและเติมเต็มในส่วนที่ต้องการเพิ่มเติมในงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ขึ้น และผู้วิจัยต้องให้ความช่วยเหลือดูแลอย่างทั่วถึง และดูแลอย่าใกล้ชิด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการวิจัยกับรายวิชาอื่นๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบการนำกระบวนการ Lesson study ไปสู่ชั้นเรียนที่หลากหลายครอบคลุมผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

(2) ควรมีการศึกษาตัวแปรด้านการจัดการเรียนรู้ที่เป็นแนวโน้มการศึกษาปัจจุบัน เช่น ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นในหลายด้าน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ชัยวัฒน์ แก้วพินงาม. (2559). เทคโนโลยีเพื่อการประเมินการเรียนรู้ภาษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21.

Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 9(3). หน้า 436-452.

ทศนา แคมมณี. (2548). การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้.

กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา.

- ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ. (2557). ผลของการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานที่มีต่อความรู้ เรื่องวัฒนธรรมอาเซียน ของนักศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 16(1). หน้า 54-62.
- นฤมล อินทร์ประสิทธิ์. (2552). การศึกษาชั้นเรียน: นวัตกรรมเพื่อการปฏิรูปครู. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 32(2). หน้า 12-21.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา, (2552, 31 สิงหาคม).
- ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 126 ตอนพิเศษ 125ง. หน้า 17 – 19.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียวร์ ยินดีสุข. (2548). *วิธีวิทยาการสอนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- เพ็ญผกา หนองนา และธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์. (2559). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของนักศึกษาครู ในการจัดการเรียนรู้บูรณาการอาเซียนศึกษา. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ ศิลปะ*, 9(2). หน้า 927-945.
- ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน. (2547). *การเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐาน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูมินทร์ ชาลีคาร, วชิรินทร์ ศรีรักษา และจิราภรณ์ วุฒิพันธ์. (2558). การใช้นวัตกรรม LESSON STUDY ด้วยวิธีการแบบเปิด (OPEN APPROACH) ในการศึกษาแนวคิดทางการเรียนดนตรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์). *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 7(1). หน้า 219 – 241.
- สมหวังพิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเติม. (2547). การสอนแบบ Research Based Learning. *Journal of Research Methodology*, 6(1). หน้า 1-14.

ภาษาอังกฤษ

- Bellanca, J. and Brandt, R. (Eds.). (2011). *21st Century Skills: Rethinking How Students Learn*. แปลโดย วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์. กรุงเทพมหานคร: Openworlds.
- Rosenshine, B. (2012). Principles of Instruction Research-Based Strategies That All Teachers Should Know. *American Educator*, (Spring). pp 12 – 39.